

Izbaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana.

vse leto . . . 15 K

Posamične številke stanejo 10 vin. V Gorici se prodaja „Soča“ v vseh tobakarnah.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kakipet po Goriskem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštah zvez“. Na naročila brez doposlano naročilne se ne oziramo.

SOČA

Vse za naroki, svobodo in napredek. Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v 1. nadstr. na desno.
Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v 1. nadstr. na levo v tiskarni.
Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.
Oglas in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 6 vin, 2-krat 14 vin, 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vini vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. — Telefon št. 83. — „Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Slovinci v Italiji.

(Odgovor rimskemu »Giornale d' Italia« in milanskemu »Secolo«.)

»V severoiztočnem delu Italije proti Gorici živi 50.000 Slovencev, ki govorijo slovensko in se čutijo Slovence, ali nimajo absolutno nikakih narodnih pravic. Oni nimajo in ne smejo imeti niti začetne šolske izobrazbe v slovenskem jeziku, sploh nič, kar bi svedočilo njihovo narodno afirmacijo.

Preteklo zimo so se ti Slovinci pri Klodiču (pokrajina Videm) dogovorili, da ustanove svojo posojilnico. Neki mladi duhovnik, po imenu Josip Škur, je predlagal in drugi so pritrdili, da se uradovanje in poslovanje te posojilnice vrši tudi v slovenskem jeziku. In res začasni odbor, ki se je sestavil, je poslal Slovincem, bodočim članom te posojilnice, okrožnico v slovenskem jeziku, v kateri jih pozivlje, da se učlanijo. To in nič drugega! Ta okrožnica za ustroj posojilnice je izzvala v italijanskih listih grozno gonjo. Začeli so kričati kakor da gre za konec sveta. Posebno se je v tem odlikoval videmski list »Patria del Friuli«. Trdil je, da v Italiji ni dovoljeno drugače pisati nego samo italijansko ter je kričal celo o veleizdaji.

Ta reakcionarna gonja je spravila nekega odličnega Slovence iz onih krajev, da je odgovoril ter jo energično izpodbil. Svoj članek je poslal nam in mi smo odstopili predale našega lista ter je bil oni članek (od Klodičev) tiskan v številki 61. od 12. marca t. l. Članek je bil pisan dostojno, mirno in logično. Odgovarjal je na besne napade omega tiska, da so oni Slovinci, ki ljubijo in gojijo svoj materni jezik ter imajo pravico, da se ga poslužujejo v Italiji, kjer so nastanjeni še iz rimske dobe, ko se italijanski jezik še niti začel ni bil ter je tako njihov slovenski jezik starejši od italijanskega. Odgovor je bil preveč zavesti človeka in Slovence, ki želi, da bo in ostane takov.

Na prošnjo dopisnika smo poslali tje deset eksemplarov iste številke, da se

razdeli med videmske Slovence. Malo dni potem smo dobili po dopisnici zahvalo, da smo članek priobčili potem nismo nič več čuli in nič dobili z onih strani.

Mesec dni potem, sredi aprila, je izšel v velikem rimskem listu »Giornale d' Italia« dolg članek o tem strašnem dogodku, ki se je pripetil na severu Italije, da se je iz krogov italijanskih državljanov osmelil nekdo poslati članek v hrvatski »Riečki Novi list« in še celo v panslavističnem smislu, pozivajoč Slovence, naj ostanejo Slovinci ter se svojih slovenskih odlik ne odrečejo. V tem članku je označen ta pojav za veliko nevarnost za Italijo, glede katere se treba zamisliti in dobro pripraviti. . . . Prečitali smo ta alarm in nasmejali smo se: na slabih nogah bi stala Italija, ki ima 34 milijonov Italijanov, ako jej predstavlja tako nevarnost onih 50.000 Slovencev, ki so dobili okrožnico za posojilnico v slovenskem jeziku ter ki bi želeli, da se njihovi otroci podučujejo v slovenskem jeziku! V ostalem ta krik najbolj kaže, koliko pravice za svoje zahteve od hrvatske strani bi imelo onih par tisoč Italijanov v Dalmaciji, ki niti niso nikakoli Italijani, marveč potujčeni naši ljudje.

Ali ni ostalo pri tem. V številki 13. julija ima znani milanski »Il Secolo« pod naslovom »Nella Slavia italiana« kot dopis iz Čedadu dolg članek, v katerem se tudi govori o tem strašnem dogodku, to je o onem članku, ki je bil priobčen v našem listu. Niti po 4 mesecih niso mogli pozabiti omega članka, kar znači, da je vzročil efekt med tamkajšnjimi Slovinci ter da se o njem v onih krogih še sedaj govori kot o dogodku prvega reda, ko ga za takega signalizirajo listi, uvaževani kakor »Secolo«, slišeč v njem klic bojne trombe na »panslavistično propagando«!

Degradirali bi se, ako bi se spustili v polemiko s takimi »Secolovimi« izvajanci, ki ves vesel konstatuje, da se nekateri slovenski kraji, v katerih so sami Slovinci, ne imenujejo več z imeni, ki kažejo njihov slovenski značaj, ampak drugače, ki nadalje poje veliko himno v proslavo na-

predka, s katerim v onih kraji, koraka po-italijančevanje, torej raznarodovanje Slovincov zlasti med mlado generacijo, ki obiskuje in more obiskovati samo italijanske šole. Take nasladne konstatacije so jednostavne nedostojne lista, ki pravi, da zastopa demokratska načela in pravice ljudstva, med katerimi mu je prva in najelementarnejša pravica ljubezni in uporabe svojega maternega jezika, pa naj bo katerikoli. Mi samo konstatiramo te reakcionarne pojave v najdemokracijejših italijanskih listih, ko se samo govori o Slovanih in konstatiramo smešnost, kateri se izpostavljajo, ako jim 50.000 Slovencev predstavlja tako nevarnost, in ob enem metodo, katero se ne sramujejo, da tej neznamni četici naših bratov zbrisejo vse ono, kar jih z nami veže. Ali naše brate, Slovence v Trstu in na Goriskem, na Kranjskem in Koroškem, ki imajo priliko, da so s svojimi brati na skrajni meji Italije v čišči in bližnji dotiki nego mi, opozarjamo na te pojave, v kolikor. Jih oni sami niso že zabeležili. Pri nas se iz naših ljudi delajo renegate in iz njih se vzgajajo bodoči tlačitelji našega naroda. Zado- stuje omeniti samo Dalmacijo, Reko, Istro. Nasproti temu v Italiji imamo 50.000 Slovencev, ki so, kolikor se ve, že trinajst stoletji tam ter ki so starejši in etniško čistejši od italijanskega naroda, ki je kasneje nastal z mešanjem latinskih, etruskih, gotskih, longobardskih, keltskih, grških pa tudi normandskih in saracenskih plemen in katerega jezik je mnogo mlajši od jezika teh naših bratov v Videmski provinciji. Oni imajo vso pravico, zahtevati od slovenstva in slovanstva, da jim pomaga v prizadevanju, da bodo ohranjeni naši krvi, našemu imenu, naši veliki slovenski družini, ali dolžnost je nas vseh, da se jim v tem, kakor kdo bolj more, odzovemo. Živeli italijanski Slovinci!

Tako glasi članek pod gorenjim naslovom v hrvatskem listu »Riečki Novi List«. V interesu stvari ga priobčujemo tudi v našem listu.

DOPISI.

Zdravišče Toplice na Dolenskem:
Kopalska sezona se bliža vrhuncu v letnjem letu. Redno vsaki dan prihajajo novi gostje, odhajajo pa oni, ki so že dovršili svoje kopanje. Začelo se je pravo kopališko življenje. Odveč bi bilo naštetati veliko število došlih tujcev, kopalskih gostov, zato omenimo le nekatere, ki so došli od zadnjega poročila: Janeczek Karol c. i. kr. major s soprogo iz Gradca, Modic Ludovik, uradnik iz Trsta, Iskra Jožef železničar iz Trsta, Hirschal Ludovik, c. i. kr. podpolkovnik iz Trsta, Schaschl Marija, vdova dvor. svetnika iz Ljubljane, Pessiak vdova sod. svetnika iz Ljubljane, Dr. Janšek Klotilda, odvetnika soproga iz Litije, Sušteršič Julija, soproga postajenačelnika iz Ljubljane, Kaučič Ivan posest. iz Gorice, Kranjec Ivan, knjigovodja iz Ljubna, Pfeifer Leopold, c. k. viš. finančni respicent iz Trsta, Rozina Karol, uradnik iz Gorice, Zupan Matija, župnik s Sostrega itd.

Iz kanalskega okraja.

Iz Kanala. — (Marijine device plešajo.) — Prejšnjo nedeljo se je vršila v Kanalu tombola in običajni ples. Pri tem plesu se je zgodilo nekaj nezasišanega, kar gg. kanalskim nuncem gotovo ne bo všeč. Marsikateri »Marijini devici«, ki je še zjutraj v cerkvi v Marijino svetinjico za vratom kazala svojo nedolžnost, je srce vstrepetal ob glasovih očarujočega valjčka in le s težavo je ukrotila svojo razdraženo naravo in se preinagalas s tolažbo, da bo kmalu ljubja tako zaželjena noč, da se bo tudi ona brez strahu parkrat veselo zavrtela.

To se je tudi v resnici zgodilo. Komaj je nastopil mrak, so se pojavile Marijine device, kakor da bi jih veter pri-nesel v družbi svetih Marijinih sinov ob plesišču. Na svoje veliko veselje, da jih zdaj ne bosta videla ne kaplan, ne dekan, so se veselo vsi skupaj zavrteli ob zvokih vesele godbe. Ni bilo dosti, da bi se

ki jih dobe od svojih župnikov, potem bodele deležne večnega veselja.

Potem ko so prejeli vsi še obhajilo, je stopil župnik Mingral na prižnico in pozval ljudi, sedaj ko so vtrdili svoje duše in jih očistili zemeljskega blata z Bogu dopadujočo božjo potjo, sedaj naj se vrnejo mirno domu.

»In,« pristavil je še, »ne pozabite opominov, skrbite, da bo Francija rešena, da pride zopet v roke pravih posestnikov, v roke božje.«

Ljudje so zapustili mirno cerkev, zunaj pa so se zbrali in daj duška svoji nejevolji. Kaj je bilo vse to? Pri prihodu slaba krompirjeva duha, prihodnjega dne se jih pa pošlje s braznim želodcem brez denarja domu.

Mladim fantom se je zdela to nemestna šala, šli so v samostan, kjer so bili duhovščina in odličnejši, ravno pri bogatem zajutreku.

Vratar, ki je odprl vrata, je vprašal po želji zunaj stoječih ljudi.

»Vprašamo, kdaj dobimo zajutrek?«

»Nimamo nič za vas,« odvrne vratar.

»O, Bog,« so tožile nekatere stare ženske, »kaj naj pa vamemo moč, da pridemo tako dolgo pot, brez jedi domu?«

Ali pobožni brat ni imel odgovora za uboge ljudi, zaprl je vrata.

Premoznejši med romarji so kupili kruh in ga delili z ubogimi, ki niso imeli nič s seboj, potem pa so se napotili proti domu.

VELIKA VAS.

Roman. — Francoski spisal: Edgar Monteil.

Poslovenil: F. K.

(Dalje.)

Nevernik je padel na kolena, prikazen pa je izgnila. Ko pa stari grešnik ni več videl nikogar, je zopet mislil, da se je samo varal, da ima tako razburjene živce, šel je domu in ni mislil več na čudež. Nekega dne pa, ko je oral svoje polje, se mu je prikazala zopet ista prikazen. Voli, ki so vlekli plug, so se nainkrat vstavili in niso hoteli naprej, naj jih je še tako priganjal. Ko pa je dvignil oči, je videl, da je stala v brazdi Sveta devica, z vrbo v roki. Zopet ga je opominjala, naj se preobrne, na kar je izgnila, voli pa so vlekli mirno dalje, kakor bi se ničesar ne pripetilo.

Tudi hugenot je nadaljeval svoje delo, ne da bi se spominjal opomina.

Ko pa je prišel zvečer domu in hotel vstopiti v hišo, je stala nebeška kraljica zopet z vrbo pred njim in mu zabranila vstop. Sedaj ni govorila več, ali nje oči so se bliskale, da je šlo nevernikom do dna duše. Šel je takoj k pobožnemu duhovniku, mu povedal, kaj se mu je pripetilo in se spreobrnil.

V spomin na ta čudež, so postavili poleg cerkev, z lepim Marijinim kipom v glavnem oltarju. Slava »Naše ljube gospe z vrbo« se je razširjala vedno bolj, od vseh strani so vreli verniki skupaj, da so opravljali tu svoje pobožnosti.

Duhovščina je sezidala tu samostan za nov red, menihni pa so postavili gostilne in trgovine, ter delali izvrstne kupčije.

Ta čudodelna vrba je bila torej, h kateri so romale Mingralove in drugih ovčice. Šli so takoj v cerkev, kjer so slišali groznovito pridigo zoper republikance, da so bili popolnoma pobiti. Nato so se spovedali, to je trajalo precej dolgo časa, tako, da so šele jako pozno lahko zadostili potrebam svojega želodca. V samostanu je dobil vsak krožnik krompirjeve juhe, cerkev pa so jim pustili odprto za prenočišče.

Mladi ljudje, ki so imeli kaj denarja, so šli prenočit v gostilne, revnejši pa so se morali zadovoljiti s klopmi in stoli v ceki, kakor je bilo pač mogoče. Nekateri so zlezli v spovednice, drugi so polegali na oltarjeve stonice. Dolgo časa ni postalo tiho v temni cerkvi. Tu se je slišalo šepetanje in glasno govorjenje, tam zopet glasen ali prtajen smeh, vse kar je bilo jako neprimerno svetosti kraja.

Odličnim romarjem, ki so se pripeljali v voze, pa je bilo vse preskrbljeno. Šepičevi, Chanatovi in vsi drugi so dobili bogato pogrnjeno mizo, pili in jedli so potem pa so zlezli počasi v postelje, ženske v ženski, moški v moški samostan.

Tudi za duhovne je bilo preskrbljeno. Ko je napočil dan, prišli so patri v cerkev, ljudje, še vsi zaspani, so morali še enkrat k spovedi, potem je bila krasna pridiga, po tej slovesna maša.

Pridiga je bila velikega vpliva, namenjena je bila glavnim ženam, med drugim se je glasila: »Vrže slabe časopise na ogenj, predno jih dobe vaši možje v roke, skrbite, da bodo šli vaši soprogi na volišče z glasovnicami,

samo poročal, kakor poroča slavnim Primorski list iz Rheimberga o jamašnih Marinarijah, kanalske se niso s tem zadovoljile, pa hitro tudi Rheimberške (ne!) in več so presale naprej samo do 1. ure zjutraj. Radovedni smo, če bo poročal Primorski list, da so se samo poročal zavrele. Od miziki do 1. ure je kar vsak kot enkrat. Kaj je bilo po 1. uri ž njimi, tega mi ni treba popisovati. Kaj poročata k temu? Tona z Vrina in kaplan Vodopivec, ki imata svoji hube Marijine hčere tako grozno radi. Če hoče, mu razpojavamo tudi z imeni teh piesazelnih Marinarih ljudi. Koliko časa so držali obljubo, ki so jo napravili pred oltarjem načelniku Marijine družbe in Kobalu?! Na vrsti imam še drugih slučajnih dobrih del teh svetih ljudi, toda za danes naj zadostuje.

Iz bouškega okraja.

Požar v Srednjem Logu. — V srednjem Logu je izbruhnil v sredo popoldni ogenj, ki je upepelil 9 hiš. Ludem je zgorelo vse. Rešili so le lastno življenje. Hodijo kot reveži, okoli je za silo oblečeni. Zavarovani so le nekateri pa še ti samo za majhne zneske. Nujna pomoč potrebna.

Rojaki, izpolnite svojo narodno dolžnost: pristopajte k obrednemu slavlju denarne M!

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo Tolstovrško slatino.

Tolstovrško slatino.

ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislja voda. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene 20 vin, kamor naročnik dovoli. — Naslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Porotna razprava radi poloma laškega denarnega zavoda „Banca popolare Goriziana“.

V soboto se je nadaljevala razprava. Glede Confortija je na vprašanje Puecherja odgovoril Luzzatto tako-le: Opravila ki so se sklepala s Confortijem, jih je smatral Luzzatto vedno za solidna. O teh opravilih je vedel ves upravniki svet. Gozd, ki ga je kupil od Confortija Vidmar, je veljal 488.000 kron. Ni znano, če je B. P. pri tej prodaji kaj profitirala. Colle se oglasi, da je bilo nekaj dobička. Če bi B. P. z Vidmarjem nadaljevala tako, kakor s Confortijem, bi Vidmar se rešil. Oglasilo se je bilo več kupcev za rešeni gozd, a sklenilo se ni kupcije. Conforti da je sam prosil večkrat, naj se prevzame to podjetje, a nikakor se B. P. ni za to brigala.

Piani trdi, da je nedolžen. Pove, kako so ga pošiljali v Beljak radi zadeve Conforti. Sel je tja, pogledal in se je vrnil v Gorico ter izjavil, da naj gre tja kdo drugi. Dne 2. decembra je prišel v banko predsednik Lenassi, pogledal je tekoče račune in se je dogotalo, da je račun Confortija mnogo višji, kakor se je mislilo. Predsednik Lenassi je rekel, da treba Colle-ta odstraniti. Da pa to ne povzroči panike v občinstvu, se je došlo, da ostane to tajnost. Vendar je dobil Piani ukaz, da Colle ne sme več stopiti v banko. Pisma so se morala odpirati v moji prisotnosti in uradnika Nodusa. Colle je tedaj zapustil banko. Popoldne je bila revizija. Presteli smo efekte, konstatiralo se je, da jih manjka v vrednosti 124.000 K. Prišel je Luzzatto kateremu je Lenassi rekel, da na podlagi tega da aretirati Colle-ta. Dr. Luzzatto pa ga je končno pomiril. Tedaj smo pisali vsem bankam po izvlečke računov. Ne-katere so jih poslale, druge so naznanile, da jih pošljejo meseca januarja. Iz takratnih izvlečkov se je kazala razlika za 120.000 kron. O tem smo obvestili predsednika in Luzzatta.

Med Luzzattom, predsednikom in Colletom se je sklenila pogodba, v smislu katere se je Colle zavezal pokriti eventualne izgube B. P. Če je bilo pokritje zadostno, to ni bila moja naloga preiskovati. Prve dni januarja 1909 je prišel v banko dr. Luzzatto rekoč, da se po mestu govori o slabem stanju banke. Da se ti glasovi poležejo, je zahteval takojšnjo objavo bilance za 1. 1908. Rekel sem mu, da je to nemogoče, ker nimamo še vseh izvlečkov računov raznih bank. Končno so

postajali ti glasovi vedno bolj grozeči, zato se je sklenilo, takoj obelodaniti bilanco. Delal sem jo prvič. Bilanca je izkazala dobička 27000 K. Predsednik jo je videl, pa sporoči Luzzatto, da bilanca ne dovoljuje 5% dividende. Luzzatto se je začudil pa rekel, da v pomirjenje občinstva je potrebno, da se ne izkaže manjšega dobička od prejšnjih let. Bilanca je bila predložena tudi revizorjem, on ne ve, ali so jo pregledali ali ne.

Tako je bila njegova naloga izvršena. Piani se zdi nerazumljivo, zakaj se ga obdoljuje falzifikacije bilance, katera se mu ni zdelo falzificirana, ker zgube banke po Collejevi krivdi so bili krite s sklenjenimi dogovori. Ukaze mu je dajal Luzzatto in predsednik. Nikakega interesa zanj ni bilo, da bi bil falzificiral bilanco. Kot podrejen uradnik pa se ni mogel odtegniti dobljenim ukazom. Zato ima mirno vest.

Pogodba med B. P. in Colle-tom. Prečitana je bila pogodba med B. P. in Colle-tom.

Po tej 1. Colle prevzema vse izgube, 2. B. P. se odpove za vedno kazenski ovadbi, če bo Colle držal besedo, 3. Colle ostane še tri mesece ravnatelj brez podpisa in z drugimi posli, 4. v drugi pogodbi z dne 29. decembra 1908 je bilo določeno, 1. Da Colle odstopi svoje lišče banke, 2. B. P. otvori Colle-tu tekoči račun 170.000 kron, ki se plača po 12.000 K na leto. Jamstvo bo obstajalo še v polih glasečih se na 100.000 K, 3. Če bi izgube se množile mora Colle preskrbeti dobre poroke, 4. Menice se bodo morale obnavljati z istimi podpisimi, 5. Za obveze pod točko 2. jamči brat Colletov Dionizij.

Glede Colletove igre omeni Piani, da je vedel, da igra za banko, za tretje osebe pa ne.

Včeraj je naznanil najprvo predsednik, da Marina, bivši ravnatelj B. P., ne biva več v Bologni, da ga tam niso mogli dobiti ter da torej ne priče k razpravi kot pričja.

Porotnik Toroš. Marinaz, dr. pravdnik namestnik, je na to povedal, da je 13. t. m. zvečer v hotelu »pri jela« rekel slovenski porotnik Toroš, ko so se menjili v družbi o razpravi, da: ali tisočaki ali milijoni, obtoženci bodo oproščeni! Dr. pravdnik je rekel, da je to potrjeno po pričah. Predlaga, da se porotnik Toroš izključi iz porotne klopi. Branitelji so predlagali po kratkem posvetovanju, da naj se prelog dr. pravdnika oddije. Sodni dvor je res odбил predlog, rekoč, da če je res tako rekel Toroš, je to nasprotno prisegi, katero je

storil, toda radi tega se ga po § 306, ne more izključiti.

Luzzatto se oglasi na to, da izjave Orzana ml. v »Corrieru«, obrnjene na Luzzatta, kateri bi bil... zakaj je on... klop... Orzan in njegov sm... ni izrazi... kakor... Orzan.

Conforti pravi, da je povsem nedolžen. Pravi, da je bila nesreča zanj, da je prišel po neki videmski banki v zvezo s Posolare. Colle mu je vedno govoril, da se mora njegovo podjetje močno razširiti. Imel je kapitala 150.000.

Njegova bilanca iz leta 1907 je kazala pasiv 26.000 K, v resnici pa je bil aktiven, upošteva druge okolnosti. Meseca junija 1908. je izstopil iz tvrdke Bratt. Prišla je denarna kriza. Piani je našel pri njem vse v redu. Lenassi mu je rekel, da mu je banka preveč kreditirala. Glede gozda se je sklenilo v banki prodati ga; dovolili so mu nov kredit 50.000 K. Ali banka mu ni poslala denarja, 16000 K je dobil s hipoteko na hišo v Beljaku; šlo je tako dalje, da je prišel ob ves kredit. Edward Colle mu je delal škodo in ga spravljaj ob kredit, goljufali so ga uslužbenci. Prišli so še razni drugi vzroki, ki so ga oškodovali, tako konkurence, znižanje cen denarna kriza.

Nekoč je dobil poziv, naj pride v Gorico. Zahtevali so od njega neke podpise pa ni hotel podpisati. Na to so poslali k njemu dva policijska agenta, ki sta ga aretirala.

Zena Confortijeva pravi, da je povsem nedolžna, da je dala možu nekaj denarja na razpolago, pomagala je pri delu; če je kaj prepisala nase, je storila to pred notarjem in sodi, da je vse prav, da ni storila nikakega pregreška... Končno pravi, da je njeno zdravje pri kraju, da je toliko trpela, ve, da je nedolžna, ali od žalosti bi umrla, če bi morala pred svojimi otroki upogniti čelo, zadržeto z obsodbo....

Družba sv. Cirila in Metoda.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Vrtojbi je priredila v nedeljo dne 9. julija svoj redni letni občni zbor. Na zborovanje je došlo precej članov, ki so z zadovoljstvom vzeli na znanje poročilo odbora, koje je podal zaslužni g. nadučitelj Ivan Zorn. Pri volitvah odbora je bil enoglasno izvoljen sledeči odbor: Predsednik: g. Genovefa Faganelj iz Dol. Vrtojbe, Blagajničarka: g.ica Rožica Černe iz Gor. Vrtojbe, Tajnik: gosp. Fran Gorkič iz Dol. Vrtojbe. Namestnik: gosp. Fran pl. Locatelli iz Dol. Vrtojbe. Namestnik: gosp. Anton Batistič iz Gor. Vrtojbe. Letnino je plačalo do sedaj že nad 30 članov. Ostali Vrtojbenci, ki vedo, zakaj se gre, naj pristopajo k podružnici, da bomo mogli tudi Vrtojbenci pokazati, da nam narodna obramba ni deveta brigada.

Družbi sv. Cirila in Metoda je postal g. Ivan Torkar, c. kr. poštar v Podhrdu ob Bači, 5 K, nabranih v veseli družbi v gostilni »Pri pošti«. Hvala!

Domace vesti.

Osebnosti vesti. — G. Fran Spacapan, računski praktikant pri deželni hipotečni banki, je imenovan za asistenta. Dr. Pompej Zumin, koncipist pri isti banki, je pomaknjen v IX. činovni razred.

Promocija. — Jutri dne 19. t. m. bo na graški univerzi Mih. Raf. Klanjšček iz št. Ferjana promoviran za magistra farmacije. Naše čestitke!

Smrtna kosa. — V Gojačah je umrl Jožef Lozar, zidarski mojster in posestnik, star 71 let. Padel je bil z voza, se pretresel in poškodoval, kar mu je vzročilo smrt. Naj počiva v miru! Preostalim naše sožalje!

Slovensko akademsko društvo »Adrija v Pragi«. — Dne 12. VII. t. l. je bil cand. jur. Ivan Kavčič proglašen doktorjem vsega prava na staroslavni češki univerzi v Pragi; dne 15. je bil promoviran cand. jur. Ivan Manija Čok, 17. t. m. pa cand. jur. Jože Pušnik. Vsi starešine slov. akad. društva »Adrija« v Pragi. Čestitamo.

nam bode prilika, vživati pri večjem hladu zvoke umetnega petja, za katero nam namčita imeni gospe Jawurekove ter g. Trošta. Ob tej priliki bomo slišali v prvič g. Ond. Cirila Medvedovo. Začetek večera točen ob 9. Vstop prost.

Božjemu srcu priporočena zadeva. — Kakor smo ranjokar doznali, je bil pri zadnji seji tolmarskega, okr. šol. sveta za Drežnico predlagan Ločniškar, in ne Bratina, čeprav je bil po dreženskem karatu priporočen »Božjemu Srcu«.

Vsiljuje se nam prasanje: Ali je zadevo dreženski kurat preslabo priporočil ali premalo molil, ali pa celo, da je prevlek grešnik, da ga ni hotel Bog uslišati? Čudno, zares čudno, kaj ne, gospod urednik!

Zborovanje učiteljskih abiturijentov in abiturijentk v Ljubljani se je sponeslo prav dobro. Zastopani so častno tudi z Goriškega, Koroškega in Stajerskega. Abiturijent Jeras je omenil med drugim tudi gozd Lihov proti slovi moškemu učiteljsku v Gorici; premestitev iz Kopra v Gorico je bila potrebna za vzgojo in razvoj slovenskih učiteljskih. Predsednikom zborovanja je bil izvoljen goriški abiturijent Šivec, zapisničarica je bila gospiča Štihova. V imenu »Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev« je pozdravil navzoče g. Jelenec. Govoril je tudi deželni poslanec Gangl.

Predavali so: I. Dimnik o položaju učiteljskega stanu in naraščaja, g.čna Štihova o učiteljici v problemu ženskega vprašanja in gibanja ter Vudnal o položaju učiteljskega naraščaja v Ljubljani.

Zborovanje je lepo in dela čast učiteljskim abiturijentom.

Slovenska šolska mladina v Gorici se zadnja leta prav pridno giblje. Koncem leta prirejene veselice so prinesle marsikateremu dobrodelnemu zavodu, bodisi družbi sv. Cirila in Metoda za otroški vrtec na Blandi, bodisi »Dijaški kuhinji« lepe dohodke. V trudu in ukopnem konceptnem šolskem času so žrtvovali ti mladi, vrli mladeniči ves svoj pičel prosti čas v ta namen, da so lahko dokazali svojimi prireditvami ljubezen in hyaleznost do naroda. Letošnji četrtoletniki moškega učiteljskega v Gorici so pa zbirali celo leto knjige in jih darovali Z. N. O., da se z njimi ustanovi knjižnica v naši deželi. Zapustili so lep spomin na svoje zadnje šolsko leto, pomagali so s svojim darom kmetskemu ljudstvu do prosvete in lahka trdim, da postanejo iz tako vrljih nesebičnih mladeničev značajni in delavni rodoljubi. Čast taki mladini!

Podružnica N. D. O. javlja, da se je nov odbor v seji dne 13. t. m. konstituiral iz sledečih tovarišev: Perko Fran predsednik, Dekleva Milan podpred., Dekleva Danilo tajnik, Nahergoj Ivan blagajnik, odborniki Šuligoj Jakob, Bregant Josip, Bončina Jakob, uamestniki: Trampuž Alojzij, Bevcič Konstantin, Podgornik Fran Mihelj Alojzij. Odbor N. D. O. pozivlje cenj. tovariše in prijatelje iste, da naznajo neumudoma svoj pristop, ter se obrača do vseh narodno čutečih somišljenikov s prošnjo, da se vpišejo kot podpiratelji ter s tem pomagajo tako važnemu narodnemu društvu. Pojasnila daje tajnik tov. Danilo Dekleva, Magistratna ulica št. 1, kjer se lahko tudi vsakdo vpiše. Odbor Narodne Delavske Organizacije.

Iz Gradeža v Trst v aeroplanu. — Tržaški aviatik Ivan Widmer namerava napraviti v nedeljo 23. t. m. v Gradežu vzletalne poskuse. Proti večeru pa se hoče spustiti iz Gradeža v Trst.

Hotel »Union«. — Jutri zvečer se bo vršil v hotelu »Union« koncert vojaške godbe. Začetek ob 8. in pol zveč. Vstopnina: 50 vin.

Kaj bo s prazniki? — Po papeževem motu proprio velja odslej cerkvena zapoved poslušati mašo in zdržati se vsakega hlapčevskega dela za sledeče praznike: 1. Vse nedelje, Božič, Novo leto, Sveti Trije Kralji, Vnebohod, Brezmaženo spočetje, Vnebohod Marije, Sv. Peter in Pavel in vsi svetniki. Dvojni prazniki vsi odpadejo. — 2. Sv. Jožef in Janez Krstnik se bosta praznovala prvo nedeljo za tem (19. marca), drugi pa nedeljo pred praznikom apostolov Sv. Petra in Pavla. Praznik Sv. Rešnjega Telesa se bo praznoval v nedeljo po sv. Trojici. Papež pa je dal škofom pravico, da določajo v posameznih slučajih. — Kako

Razne vesti.

Češki učitelji in učiteljice v Trstu — S sinočnim brzovlakom je prispelo v Trst s Češkega in Moravskega 45 učiteljev in učiteljic, ki so se namenili prepotovati Primorje, Dalmacijo, Črnogoro, Bosno-Hercegovino in Hrvaško. Pozdravili so jih na Opčinah in na kolodvoru v Trstu zastopniki učiteljskega društva ter češke kolonije. V imenu župana jih je pozdravil mestni tajnik.

Treščilo je v brzovlak v Kamniku. Aparati so poškodovani vsi. Načelnika je strela ubila. Zgodilo se je to 16. t. m.

Nadporočnik Bier, znani aviatik, je padel v morje v Opatiji. Na tisoče gledalcev je bilo v Opatiji, da vidijo Biero polet na Knk. Popoldne je bil hud veter, tako da je moral opustiti nameravani polet, ali da vendar nekaj pokaže občinstvu, se je hotel spustiti v zrak, ali se je zaletel, ob morju se je dvignil toda zračni vrtimec je pritisnil in Bier je padel s svojim aparatom v morje. Storil si ni nič, aparat pa je močno poškodovan.

Dr. Eppinger, član gospodske zbornice in vodja čeških Nemcev, je umrl nagle smrti v vlaku iz Inomosta na Dunaju. Rojen je bil leta 1853.

Socialna demokracija proti odpravi praznikov. — Češko-slovenska strokovna Zveza v Pragi je sklenila za slučaj, da se število praznikov po novem papeževem »motu proprio« zmanjša, vzprizoriti akcijo, da se prizna delavstvu po leti plačan dopust v nadomestilo za prikrajšani prazniški počitek.

Papežev odlok gledé praznikov je med duhovščino v Rimu vzbudil veliko ogorčenje, zlasti se ne morejo sprijazniti s tem, da bi odpadel praznik sv. Jožefa.

»Majski teden.« — »Arbeiter Zeitung« naznanja, da hoče soc. demokratična stranka, če se odpravijo prazniki po papeževem odloku, uvesti majski teden. Delavci naj bi praznovali prvi teden meseca maja.

Proti tuberkulozi. — Mednarodni kongres, kateremu bo naloga boj proti tuberkulozi, se bo vršil prihodnje leto v Rihu. Imel se je vršiti letos pa je odložen pač radi kolere!

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 v. n. Ako je oglaševalec se računava za vsako besedo 3 v. n. Najpripravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na delih (in celo v mestu) ni bilo ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Odda se v sredini mesta 1 ali 2 lepi na novo opremljeni sobi s prostim vhodom. Naslov pové naše upravnistvo.

Proda se izučen lovski pes star 2 leti. Naslov pové naše upravnistvo.

Gospica želi stanovanje s hano, solico sama pri borš, družini, ako mogoče pri vdovi z domačo hčerjo ki je izurjena v šivanju. — Ponudbe na naše upravnistvo pod šifro: „D. D.“

S 1. avgustom se odda v najem dobrodoena pekarna z vso opravo radi družinskih razmer. Kje, pové naše upravnistvo.

Trgovino mešane stroke se odda takoj v najem. Kje pové naše upravnistvo.

Službe išče v kaki pisarni za časa počitnic dijak IV. razreda realke. Naslov pové naše upravnistvo.

regaja je povzročil Wolf, ki je zaklical socialistom: Proč z rdečimi nagljii!

Slovensko-hrvatski klub. — 15. t. m. so se pod predsedstvom dr. Šusteršiča zbrali poslanci S. L. S. in štirje dalmatinski pravaški poslanci na Dunaju ter so osnovali nov klub v avstrijski poslanski zbornici pod imenom: »Slovensko-hrvatska enota«. Izvoljeno je bilo začasno predsedništvo in sicer predsednikom dr. Šusteršič, podpredsednikom dr. Dulibič in dr. Korošec. Klub šteje 24 poslancev.

»Jugoslovanska zveza.« — Včerajšnje poročilo z Dunaja glasi tako-le: Včeraj in danes so se vršila pogajanja med jugoslovanskimi poslanci, ki niso člani »Hrvatsko-slovenske zajednice« o uprašanjih osnutja Jugoslovanskega kluba.

Hrvatski in slovenski primorski poslanci: dr. Laginja, Spinčič, Mandič, dr. Rybař in dr. Gregorin so zastopali odločno stališče potrebe skupnega jugoslovanskega kluba, ki naj bi obstojal iz treh skupin: »Hrv. slov. zajednice«, dalmatinskih poslancev, ki niso člani Zajednice in iz gori omenjenih 5 primorskih poslancev, prepustivši posl. dr. Ravniharju, da se pridruži kakor hospitant eni ali drugi zadnje omenjenih skupin, ali pa da vstopi naravnost v skupni klub, v obliki, ki bo najbolj odgovarjala njegovemu posebnemu stališču.

Skupine, iz katerih bi sestajal skupni Jugoslovanski klub, bi v vprašanjih, ki se tičejo potreb in zahtev po njih zastopanih volilnih okrajih, odločevale avtonomno, dočim bi v vprašanjih, ki se tičejo skupnosti in nastopa proti vladi in drugim strankam in narodnostim po primeru češkega in poljskega kluba nastopale kakor parlamentarna skupina.

Pri tem pa so naši primorski poslanci aglašali, da so načelna nasprotstva med posamičnimi češkimi in poljskimi strankami, ki so takoj po voljavah soglasno spoznali potrebo skupnega nastopa na Dunaju, mnogo ostrejša, nego pri nas.

Žalibog so gori omenjeni dalmatinski poslanci izjavili, da za sedaj ne morejo pristopiti taki zvezi, ker jim njih strankarske razmere tega ne dopuščajo; da pa ne izključujejo, da bi v bodočnosti vendar pristopili.

Videči, da omenjeni dalmatinski poslanci polagajo večo važnost na svoje strankarsko stališče, nego na skupni nastop cele jugoslovanske delegacije, uvažujé na drugi strani dejstvo, da zahteva politični položaj in izlasti združenje Nemcev, Italijanov, Čehov in Poljakov, brez ozira na strankarska stališča, nujno odločitev v gori navedenem smislu, in da so za to smisel našli razpoloženje v »Hrv.-slovenski zajednici«, so omenjeni primorski poslanci sklenili stopiti v pogajanja za ustanovitev take zveze, za sedaj v ožjem obsegu izrecno izjavo, da bodo nadaljevali svoje poskuse: pritegniti v to eventualno Jugoslovansko zvezo tudi ostale jugoslovanske poslance, s katerimi hočejo ostati v prijateljskih odnosjih. Tozaštevna pogajanja se nadaljujejo.

Turčija se pripravlja na vojno? — Vlada je poklicala pod orožje vse rezervne letnike do 45. leta. V ustaško ozemlje pošilja vedno nove voje. V Južni Albaniji se je ljudstvo vzdignilo ter razglasilo splošno vstajo.

Predsednik moške podružnice je po dogovoru s prizadetimi odborniki najprej v uredništvu »Gorice« in kasneje na večer g. dr. Gregorčiču osebno pojasnil, da izmed imenovanih gospodov ni bilo nikogar na Südmarkini veselici in da se jim godi v dopisu krivica. Zahteval je le, da uredništvo samo to neresnično vest gledé teh gospodov prekliče.

»Odgovorni urednik« »Gorice« je izrecno izjavil, da kljub pojasnilu ne prekliče ničesar (prav lepa katoliška morala: Calumniare audacter.) Z njim je obračunal na edino primeren način že predsednik moške podružnice, za katerega se je moral le ta v uredništvu edino navzoči »urednik« toliko zmeniti, da je liki šolarčku klical na pomoč stavce v sosedni sobi.

Odbor moške podružnice je v svoji seji dne 15. t. m. sklenil, da vzdržuje v celem obsegu »Poslano« svojega predsednika. »Gorica« sama pa naj se raje ne umika (gospode je že spremenila v osebe) in naj vendar le že enkrat pride na dan z imeni teh in teh gospodov, pohvaljenih v »Soči.« Primerno sodbo in obsodbo »Gorice« spričo tega si je itak že vsakdo napravil.

Dopisnik članka naj si zatakne »Poslano« vidno za ogledalo in kedar hoče videti pred sabo poštenjaka, ki vedoma laže in obrekuje, naj se le pogleda samega sebe v zrcalu. Brezumni dopisnik naj končno blagovoli povedati svoje čestito ime, da vsaj spoznamo moža-junaka, ki tako mirno vtakne v žep očitanje, da laže in obrekuje. Tako postopajo paglavci in ne možje.

Finejšega sloga za take vrste ljudi nimamo — čitatelj naj nam oprostí — ali priznal bode sam, da je še ta slog prefin. Punctum.

Odbor moške podružnice družbe sv. C. in M. v Gorici.

Sokolski vestnik.

Iz Ajdovščine: Še nekaj dnij nas loči od zleta »Goriške Sokolske Župe«, ko v istej združeno Sokolstvo pokaže vspehe svojega celoletnega delovanja in truda v telovadnicah. Marljivo se Sokolstvo pripravlja za tekmo, ko se pred forumom sodnikov izkaže, kje je bila v tem letu društvenega delovanja vstrajnost, žilavost in pridnost, pokaže pa tudi posameznikom pomanjkljivosti, katere se bodo morale v bodoče odpraviti. Nič manj marljivo se pa Sokolstvo pripravlja za populudanski nastop, ko bodo mase ljudstva sodile, je-li isto od lanskega župnega zleta napredovalo ali ne.

Zato pa je tudi dolžnost vseh narodnih Slovencev, da našemu Sokolstvu z mnogobrojnim posetom tega župnega zleta izkaže svoje simpatije, katere ono v polni meri zasluži. Naj manifestira naše ljudstvo s tem obiskom, da ve in zna ceniti ideje, katere zastopa Sokolstvo. Isto bode s tem spoznalo, da vidi naš mali, krepki slovenski narod le v Sokolstvu svoj cilj, svoj spas. Uvidelo bode, da je ono na pravem potu, na potu, katera jih mora s smotrenim delom dovesti do cilja, ko postane meso in kri izrek: »Kdor Slovani, to Sokol«. **Zatorej dne 23. julija 1911. vsi v Ajdovščino! Na zdar!**

Politični pregled.

Poslanska zbornica se je včeraj sešla. Otvoritvena seja je bila ob 11. dopoldne. V sejni dvorani poslanske zbornice so bile galerije nabito polne. Socijalni demokrati so prišli z nagelji, Vsenemci s plavicami, nekateri krščanski socialci z belimi naglji. Nekateri Slovani so prišli v narodnih nošah. — Poslanci so skoro brez izjeme prisotni.

Ko so prišli v dvorano ministri, jih ni nihče pozdravil, pa tudi nihče izrekel kakega sovražnega klica.

Ministrski predsednik baron Gautsch je prečital cesarski reskript, s katerim se sklicuje državni zbor, ter potem povabil najstarejšega posl. barona Fuchsa, da prevzame predsedstvo in da pred vsem priséže.

Baron Fuchs je prisegel, ter je potem imel govor, v katerem je izrekel željo, naj bi se v novi zbornici vsikdar spoštovalo pravico po načelu: **Vsakemu svoje.**

Na to se je vršilo zaobljubljanje poslancev, ki so bili klicani po imenih. Pri tem je prišlo do malega incidenta, kate-

se bo papežev odlok glede praznikov izvajal v Avstriji, to določi šele konferenca avstrijskih škofov, ki bo meseca septembra na Dunaju. — Ostane najbrže vse pri starem.

Slovenska Čitalnica v Solkanu priredi v nedeljo, dne 30. julija 1911. zlet na sv. Čendro. Spored: Ob 6. zjutraj odhod z državno železnico iz Gorice v Plave, potem peš na sv. Čendro, tam daljši odmor, sestop v Kojško in kosilo, po kosilu peš do Krmina in z večernim vlakom v Gorico. Zbirališče ob peti in pol zjutraj na državnem kolodvoru. Zlet je lahek in mičen. Na svidenje! Odbor. NB. V slučaju slabega vremena se vrši zlet po istem sporedu 6. avgusta.

Velika slavnost 10 letnice in razvitja zastave Št. Jakobške »Čitalnice« v Trstu obeta biti velika narodna manifestacija in simbol slovanske vzajemnosti. Po velikem uspehu, ki ga je Slovenstvo v Trstu priborilo pri zadnjih volitvah, ni čuda, da so se jeli zanimati za Trst tudi oni dvomljivci, ki so vedno skeptično in s prezirom gledali na to »temno točko«, ki je naenkrat postala tako »svetla«, da se jo veselijo vsi Slovani, a se pred njo tresejo Lahii. Bratje, podprimo te vrle borilce ob Adriji ob vsaki priliki, ker njih zmaga je tudi naša zmaga. Kdor more, naj dne 13. avgusta pohiti v Trst, da se zbere tam ta dan vojska, ki naj priča svetu, da Tržačani v svojem boju niso osamljeni. Pozivljamo pevsko, bralna, sokolska, kolesarska in druga društva naj se katero le more vdeleži te slavnosti. **Čas zglasitve je najdalje do 25. julija.** Kakor čujomo vlada za to prereditev veliko zanimanje ter se je vdeleže tudi ameriški Slovenci, ki pridejo tudi 13. avgusta v Trst. Za zunanje izletnike je tudi dan jako ugoden, ker je v torek 15. avgusta tudi praznik, tako da lahko ostanejo več časa v Trstu. V tem slučaju naj vsako društvo javi »Čitalnici« svoje želje. Geslo vseh bodi: 13. avgusta v Trst. Prijave je naslovljati: Čitalnica pri Sv. Jakobu v Trstu.

Zahvala. — Odbor »Slovenskega bralnega in podpornega društva v Gorici« se tem potom zahvaljuje vsem onim, ki so preplačali vstopnino ali pa poslali svoj prispevek, ker se niso mogli udeležiti veselice. Nadalje se zahvaljuje vsem g.čnam pevkam in gg. pevcem za njih trud in požrtvovalnost ter vsem onim, kateri so na kakoršenkoli način pripomogli v to, da se je veselica dobro obnesla. Posebno zahvalo pa izreka odboru ženske in moške podružnice sv. C. in M. za sodelovanje.

Tvrška Freytag na Dunaju je založila zemljevid, na katerem leži človeku pred očmi cel avstrijski parlament v njegovi sestavi. — V raznovrstnih barvah so zaznamovani volilni okraji in sicer ima vsaka stranka svojo barvo. Poslančevo ime je v njegovem okraju vtiskano in sicer so vtiskani že rezultati ožjih volitev. Zraven tega vsebuje zemljevid, alfabetični seznam vseh poslancev z opazko njih volilnega okraja. Zemljevid moramo vsakemu za politiko se mimajočemu človeku priporočati, ni ga namreč boljšega sodnika na političnem polju od tega zemljevida. Stane 2 K. —

Poslano*)

Odgovor »Gorici«.

Da se spozna resnicoljubnost »Gorice«, priobčujemo doslovno odstavek, kjer se predbacia odbornikom moške podružnice udeležbo na Südmarkini slavnosti. (Slavnost — mimogrede rečeno — ni bila Südmarkina nego javni nastop nemškega pevskega društva in koncert vojaške godbe.)

»Gorica« z dné 4. jul. piše: »V »Soči« citati, da so si stekli posebne zasluge za C. M. veselico »pri jelenu« ti in ti gospodje. Ta pohvala je dotične tako vsopodbudila, da so šli..... na Südmarkino slavnost.«

Izmej vseh gospodov, ki so bili navzoči pri C. M. veselici, pa ni v »Soči« omenjenega oziroma pohvaljenega nikogar, izvzemši odbornike: Dr. Dereani, Dominko, Fabičič, Strnad..... Vsak količkaj brihten človek — uredništvo »Gorice« seveda izvzeto — je lahko uganil, koga misli dopisnik; treba mu je le pogledati »Sočo« in citati imena teh in teh gospodov.

*) Za vsebino pod tem naslovom je odgovorno uredništvo le toliko, kolikor zahteva tiskovni zakon.

Potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš predragi oče

Jožef Lozar,

zidarski mojster in posestnik v Gojačah

vsled hude nezgode nenadoma umrl dne 17. t. m. v starosti 71 let. Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v sredo, dne 19. t. m. ob 2. uri pop.

GOJAČE, dne 17. julija 1911.

Jožefa poroč. Rudet, Franca poroč. Bolko, hčeri.

Ljudmila, sinova.

Brez drugih naznanil.

Jožefa, soproga.

Franco, Ivan, Vencel, Alojz, sinovi.

Lidija, Ivana, vnukinja.

